

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Bodimo celi Slovenci!

Nočemo si prikrivati sence položaja, v katerem se nahaja naša manjšina. Če smo živeli v dobi demokracije več ali manj sebi prepuščeni in smo poznavali Nemce kvečjemu iz raznih uradov ali tujih političnih organizacij, ki so se hotele proti naši volji ugnezditi med nami, smo v dobi avtoritarnega režima ali — če hočete — diktature po državnih gospodarsko-stanovskih organizacijah in po deželni politični organizaciji v najožjem stiku z večinskim narodom oziroma njegovimi zastopniki. Česar smo se krčevito branili petnajst let, je postala čez noč resnica. Seve se nahajamo med zastopniki večinskega naroda, ki vršijo danes nad nami v imenu dežele in države neke vrste varuštvo, plemenite in nam odkrite značaje, dovoli pa je tudi takih, ki v svojih novih funkcijah niso pozabili stare svoje nacionalne ozkosrčnosti. Le navidez smo proti slednjim brez orožja, le navidez nam odreka paragraf pravico obrambe proti nasilju. Proti nacionalni ozkosrčnosti imamo orožje, ki ga nam ne more izbiti iz rok nobena oblast, orožje, ki je nevarnejše od groženj, prepovedi in nasilja. V treh besedih ga zaupamo: **Bodimo celi Slovenci!** Postanimo celi Slovenci vsi, od najzadnjega našega pastirčka pa tja do slovenskih doktorjev, od zadnje dekle pa tja do naših dam in gospa, od najpreprostejše bajtice tja do mestne slovenske hiše!

Bodimo celi Slovenci, za to bodimo značajni! Prazen je paragraf in prazna vsaka organizacija in vsaka funkcija, dokler je ne izpolni človek s svojo notranjo vrednoto, s svojim značajem. Za vso politiko, gospodarstvo, kulturo je vendarle človek s svojimi zmognostmi in lastnostmi. Kdo še danes kljubuje viharju gospodarske krize: gospodar, ki ima sebe in svoje v rokah! Kdo mora v novem političnem ozračju trepetati za svojo miselnost in dosednji stalež: komur je služila politika doslej kot dekla njegovi sebičnosti in častihlepu! Kdo mora, četudi odet z oblačili visokih funkcij in pravic, trepetati pred preprostim, odkritim možem iz naroda: kdor sicer zna izvajati svoje pravice, a ne svojih dolžnosti! Obvladanje sebe, notranje soglasje, zavest dolžnosti ob pravicah, to je izraz uravnovešenega značaja. Ta naravna značajnost je v svojem jedru seve odraz človeške značajnosti napram večni Resnici. Nočemo se varati tudi odslej: najmočnejše naše orožje proti vsaki sovražnosti in poizkusom škodovanja je tod.

Bodimo celi Slovenci in zato velikodušni! Okoli velikih mož se pripoveduje, da je skrivnost njihove zmage nad protivniki poleg idejnega nadkriljevanja v njihovem velikodušju. Tako se pripoveduje o velikem Seiplu, da je razumel stopiti pred svoje najzakletejše sovražnike z nasmehom na ustnih in s pristrčno besedo. In tega na njem so se oni najbolj bali. Na nekem zborovanju v Celovcu je odkril tajno svoje moči, ko je dejal: verujem v dobro jedro vsakega človeškega srca, četudi mi kdo govori o svojem sovraštvu, da sega do dna. Velikodušnost je slovenska narodna lastnost. Okoli nas so bratje, zapeljani po svoji in tuji sebičnosti. Tod naj se v prvo pokaže lepa slovenska duša v svoji veličini, da veruje v dobro in nepokvarjeno jedro nezavednih bratov. V sosesčini živimo z Nemci in lahko bi kruto tožili o naši dosedanji enakopravnosti in ob dosedanjem odtujevanju in raznarodovanju našega najljubšega zaklada — naše slovenske dece. Pa zakaj pogled nazaj in zagrenjenost v duše, glejmo naprej, pozablajmo krivico, a celimo rane in verujmo v pravico! Kot vsakemu narodu v človeški zgodovini bo tudi slovenskemu narodu na Koroškem sodila končno ne posvetna, marveč božja postava.

Zato pa bodimo odločni Slovenci! Le prerado se omaje v sreči in nesreči človeškega srca zaupanje v Očeta, dobrega in pravičnega. Le preveč so zrahljani temelji naše narodne zavesti ob dolgoletnem narodnem trpljenju. A narod je in ostane božja stvar, ostane zakon nadnaravnega zakonika vekomaj! Kdor ne spoštuje narodne družine na zemlji, se mu ne godi dobro in ne živi dolgo njegov rod. Danes je med nami velika doba, ko mora vršiti svoje narodno poslanstvo vsak Slovenec! Vi vsi v domovinski fronti, v kmečki,

obrtni ali delavski strokovni zvezi, vi vsi ostali, vsi ste narodni slovenski poslanci in vaša sveta dolžnost je, da zagovarjate in tirjate slovensko narodno pravico pred vsakomur! V verskih zadevah ni kompromisa, brezpogojni katoličani smo. Ni pa tudi nobenega kompromisa v zadevah narodne enakopravnosti, brezpogojni člani slovenske narodne družine smo in ostanemo. Kdor tirja od nas narodno neznačajnost, je naš nasprotnik.

Bodimo celi Slovenci in bodočnost mora odločiti za nas!

Prvo zasedanje novega dež. zbora.

V ponedeljek, dne 19. t. m. se je sestel novoimenovani koroški deželni zbor k svojem prvem zasedanju. Po skupni sv. maši, katero je daroval kanonik č. dr. Blüml, so se zbrali novi poslanci v deželni hiši. Le par je med novoimenovanimi starih obrazov — Schumy, Glantschnig, Ferlitsch i dr. — novi obrazi, mladi ljudje, sveže moči prevladujejo.

Deželni zbor je otvoril dež. glavar Hülgerth s kratkim nagovorom, v katerem je navedel vzroke, ki so dovedli do razpusta starega, na politični demokraciji zgrajenega dež. zbora. Dejal je še: Nov čas je napočil, nove oblike vstajajo. Stara, pretirana demokracija se ne vrne več. Velika naloga čaka nove iz stanov imenovane zastopnike dežele. Treba bo začeti drugače misliti in delati. Interesi poedincev in poedinih skupin ne smejo biti več v medsedbojnem nesoglasju. Po vzajemnem delu novih zastopnikov pride starodavna deželna hiša do nove veljave in v deželi se naselita red in mir.

Po otvoritvi se je vršila naprej svečana zapri-sega dež. zbora, nakar je dež. glavar zboru predstavil člane deželne vlade. Pri sledeči volitvi prezidenta dež. zbora je bil izvoljen posl. župan Ritscher. Slednji je mesto prevzel in se zahvalil za zaupanje ter obljubil strogo objektivno postopanje. Prvi njegov namestnik je posl. Angerer (ki se ga naj nikar ne zamenja z bivšim velenemcem dr. Angererjem), drugi dr. Stoll. V ustavni odsek, kateremu je poverjena končna priprava nove deželne ustave je bil poleg posl. Stolla, Krumpla, Schumyja in Fraes-Ehrfelda voljen še kanonik č. dr. Blüml.

O bodoči deželni ustavi sklepa dež. zbor dne 20. t. m. in bomo njene podrobnosti poročali v prihodnji številki. Tik do zaključka lista smo zamogli o bodoči deželni ustavi dognati sledeče: Ustava izide „v zaupanju v Boga vsemogočnega, od kate-

rega izhaja vsa pravica“. Dežela bo odslej stanovsko urejena. Deželna praznika sta praznik sv. Jožefa (19. marec) in dan glasovanja (10. okt.). Uradni jezik je nemški. S tem pa ostanejo pravice, ki jih dovoljuje zvezna postava jezikovnim manjšinam, istotako v veljavi. Deželni zbor je postavodajna korporacija, deželna vlada in njeni člani so najvišji izvršilni organ v deželi. Dež. zbor šteje 36 članov in ga tvorijo imenovani zastopniki cerkve, šolstva in prosvete, umetnosti in znanosti ter sedem poklicnih stanov. Pri imenovanju članov dež. zbora se mora jezikovno manjšina primerno upoštevati. Redna poslovna doba zbora traja 6 let. Deželne zakone potrjuje zvezni kancler. (Podrobnosti o ustavi priobčimo prihodnjič. Ur.)

S tem ima dežela svojo postavodajno skupščino na stanovski podlagi. Prva, najvažnejša oblika bodočega javno-političnega življenja je s tem podana. Pot do samoupravnih stanovskih edinic pa je še dolga, enako dolga tudi pot do ideala, da bodo veliki življenski krogi vera, kultura, gospodarstvo, pol. uprava — ob lastnem polnem življenju strnjeni v harmonično in ubrano celoto. Storjen je le prvi, veliki začetek.

Mi koroški Slovenci gledamo ta prvi korak z deljenimi čustvi. Nerazumevanje narodno-manjšinskih teženj pri večini, številne ovire od strani skupin stare ozkosrčne miselnosti, končno še po večdesetletnem raznarodovanju popačeni obraz slovenske manjšine, ki jo vendar tvorijo vsi Slovenci brez razlike zavednosti, vse to in še mnogo več je dovedlo, da v novem deželnem zboru ni zastopana manjšina kot samobitno, svojstveno narodno telo. Vemo le še, da stojimo tudi mi šele v začetku novega razvoja in da nas mora voditi do našega cilja trda pot dela in odločnosti.

Kancler v Rimu. Koncem minulega tedna je bival v Rimu avstrijski kancler dr. Schuschnigg. Pripravili so mu pristrčen sprejem. Namen poto-vanja je bila utrditev trozveze. K namenu trozveze je izjavil kancler sledeče: Gospodarsko zblizanje med Ogrsko in Avstrijo je bila prva stopnja k sledečemu paktu med Italijo, Ogrsko in Avstrijo. Trozveza ni naperjena proti nikomur, marveč hoče pripravljati sodelovanje vseh podonavskih držav. Pravi mir je mogoč le, če se polaga važnost na to, da so po usodi evropski narodi medsebojno povezani. Trozveza hoče biti izhodišče za gospodarsko in kulturno prenovitev Evrope. Prepričani smo, da je mir v Evropi in Podonavju zagotovljen po gospodarskem in kulturnem sodelovanju poedinih držav in narodov.

Marzejski zločin pred Zvezo narodov. Jugoslavija je po svojem ministru Jevtiču izrazila v Ženevi sporazumno z Francijo, Čehoslovaško in Ru-

munijo zahtevo, da se v dnevni red zborovanja postavi tudi vprašanje sokrivde marzejskega zločina in bodoče preprečitve sličnih nečutenih zločinov. Zahtevi je predložen obsežen material, ki dokazuje sokrivdo Madžarske. Beograjsko „Vreme“ je v zvezi z zahtevo stavilo madžarskemu predsedniku Gömbösu šest vprašanj, ki so za Madžare zelo obremenilna in na katera bodo morali odgovoriti v Ženevi. Davno že pred atentatom je jugoslovanska vlada predložila Zvezi narodov spomenico, v kateri je zahtevala aretacijo nekaterih na Ogrskem se nahajajočih teroristov, med njimi tudi kraljevega morilca.

Hitlerjanski begunci v Jugoslaviji se selijo. Jugoslovanski listi poročajo, da se pribegli hitlerjanci pripravljajo na pot v Nemčijo. Vozili se bodo preko Jadrana in okoli Španije. Onim ubežnikom, ki so iz obmejnih krajev, so jugoslovanske oblasti dovolile, da so se na meji poslovlili od svojih so-

robnikov. V varaždinskem taborišču so dnevno potrošili 10.000 dinarjev, hkrati so dobivali dnevne dijete 7 dinarjev za osebo. Denar so sprejeli, kot zatrjujejo, od nemške protestantske kolonije v Ameriki, izdatna je bila menda tudi pomoč nekoga nemškega milijonarja v Ameriki. Čudno je okoli izpotovanja le eno, da večina ne veruje, da pridejo v Nemčijo, marveč v — Avstrijo.

Sladke nemške sanje. V monakovskem mesečniku „Geopolitik“ od novembra je med drugim članek o avstrijskem vojnobrambnem položaju na jugu. Članek opisuje avstrijsko južno mejo in pravi: Mežiška dolina in ozemlje okrog Dravograda tja do Labuda je odrezano od Koroške, medtem ko izgubi Štajerska sploh vse ozemlje, vso obrečje Save in Drave, tako da padejo nemška mesta Maribor, Celje in Ptuj v Jugoslavijo. Ravno tako se je zgodilo tudi s Kranjsko, ki je v srednjem veku pripadala nemški državi in je sedaj prišla pod Jugoslavijo. K članku pripominja ljubljanski „Slovenec“: Sedanja Nemčija ima trdno voljo seči po Avstriji in še po „nemškem“ ozemlju mežiške doline in Štajerske dol do Save, a seči še dalje do Jadrana čež telo naše zemlje... Če se ji sanje seve sploh uresničijo.

Angleži odločno za Francoze. „Edino sporazum med Francijo in Anglijo reši Evropo“ je dejal nedavno čehoslovaški zunanji minister Beneš. Posaarsko vprašanje je bilo povod ponovnem zatrdilu francosko-angleškega prijateljstva. Tako je izjavil angleški minister Baldwin ob neki priliki: Angleška obrambna črta je ob Renu. Neprijateljsko razpoloženje Anglije napram Nemčiji je razumljivo, ker odklanjajo narodni fašizem i angleška liberalna stranka in delavci. Po vesteh inozemskega časopisja obstoja med Anglijo, Francijo in Belgijo sporazum, da se bodo te države vzajemno branile, če katerokoli teh držav napada Nemčija s svojim zračnim brodom. V Londonu je nedavno bival Hitlerjev zaupnik Ribbentrop, pa bi vanje je bilo brez vidnega uspeha.

Grozodejstva španske revolucije. Vatikansko glasilo piše ostro obtožbo radi španskega pokolja: Španski pokoli nimajo para niti v francoski revoluciji, na grozen način je bilo pomorjenih in poklanih 35 duhovnikov. Žive so zažgali uboge žrtve in njihovo meso postavili na prodaj v mesnicah z napisom „Svinjsko meso“. Do teh strašnih dogodkov je prišlo v Asturiji, deželi rudnikov, kjer se je utaboril socializem. Tu so trgali vero iz duš z isto vztrajnostjo, kakor so dvigali iz zemlje rudo. Poleg rudnikov se je ustvarilo žarišče sovraštva in upora. Iz žrtev španskega pokolja bo vstala zmagala. Umrle so brez orožja, umrle in svojim preganjalcem še odpuščale tako, da so zamolčali celo imena napadalcev, da jih ne bi sodila človeška postava. Ti mučeniki so poroštvo vstajenja.

Kako naj gledamo ruske sovjete. Nemški pisatelj Herman Fehst opisuje v posebni knjigi vplive židovstva na sedanje razmere v Rusiji. V knjigi navaja imena in z njimi dokazuje, da imajo židje-

marksisti v rokah glavne politične urade, vso zunanjo in notranjo politiko, zunanjo trgovino, prehrano, kmetijstvo in industrijo, finance in vso politično upravo vojske in prometa. Rusi so samo še nekak zunanji firnež sovjetske hiše, ki so jo zasedli od kleti do strehe samo židje. Med rusko mladino se pojavlja proti židom vedno hujše sovraštvo in Stalin sam je moral priznati obstoj ruske narodne opozicije. Nedvomno se bo židovstvo borilo za svoj obstoj in svojo moč dotlej, da prikipi srd do vrhunca in se bo ruski Slovan otresel židovskega jarma. Tedaj napoči šele prava doba socialne, slovanske Rusije.

Isčite moralne krivce.

V oktobru se je vršila v Celovcu v nizu razprav proti julijem pučistom tudi razprava proti rajhovcu Helmutu v. Reinsdorfu. Slednji je po poklicu pruski poročnik v pokoju ter je bil odlikovan z mnogimi nemškimi vojaškimi odlikovanji. Nemška društva za pospeševanje nemštva v inozemstvu so ga poslala na Koroško kot rajhovskega naseljence. Bil je „dodeljen“ vasi Replje pri Pliberku.

Obtožba je očitala Reinsdorfu, da se je skupno z drugimi vstaši uprl, da je na trgu v Pliberku postavil strojnico in se kot pučist udeležil bojev v Dobrli vasi. Obtoženca je zagovarjal celovski odvetnik dr. Pichs, ki je navajal, da obtoženec niti prej v Nemčiji ni bil narodni socialist, marveč pristaš Stahelhelma in član nemške oficirske zveze. V Avstriji je od leta 1930, a se ni politično udeleževal, pač pa je deloval v nemško-propagandnem smislu. Razprava je dosegla vrhunec, ko je zagovornik v zvišenem tonu poudarjal: „Kako vseskozi pravilno je moj klient razumel nalogo nemškega naseljence v slovenskem ozemlju, dokazuje dejstvo, da se je — ko je letos spomladi nastopila od gotove strani propaganda, da bo Koroška za slučaj Anschlusa pripadla Jugoslaviji — v posebnem pismu obrnil na nemškega kanclerja Hitlerja s prošnjo za avtentično pojasnilo, koliko je resnice na teh trditvah.“ Odvetnik je nato potegnil iz svojih aktov listino, ki jo je obtoženi sprejel od nemškega kanclerskega urada. V tem uradnem odgovoru se po naročilu nemškega kanclerja Hitlerja trditev, da bi Koroška za slučaj priključitve pripadla Jugoslaviji, odločno zavrača in zanika. Listina je priključena sedaj aktu proti Reinsdorfu. V nadaljnjem zagovoru je obtoženec sam pojasnjeval, da se je priključil vstašem zgolj iz radovednosti in iz bojazni pred gospodarskim bojkotom, ki bi ga vstaši nato nad njim izvajali. V bojih pri Dobrli vasi je sicer igral vodilno vlogo, vendar je prevzel vodstvo teh vaj na izrecno prošnjo, ker so narodni socialisti vedeli, da je on, obtoženec, nemški oficir in več takih poslov. S svojim posredovanjem pa je preprečil prelihanje krvi v Dobrli vasi itd. Obtoženec je v sle-

deči sodbi bil spoznan krivim in je bil obsojen na tri leta težke ječe. Po prestani ječi se obtoženec izžene iz dežele.

Teden navrh se je vršil drugi proces pred celovskim vojaškim sodiščem in sicer proti rajhovskemu naseljencu Hermanu Ambertu iz Dol pri Tinjah. Slednji je v družbi tinjskega gostilničarja Kritznerja, 21letnega rajhovskega upravitelja Kurta Bäcka in 22letnega tehnika Holzerja zasedel o priliki puča dravski most pri Velikovcu. Sodišče ga je sodilo na 15, Kritznerja na 12, Holzerja na 10 in Bäcka na 2 leti težke ječe. Oba rajhovca bosta po prestani kazni izgnana iz države.

Nočemo navajati še drugih sličnih procesov proti rajhovskim naseljencem vsled njihovega zadržanja v minulem juliju. Zdi se nam roka višje usode, če mora danes oblast govoriti tako kruto sodbo nad onimi, ki so krivi, da so podpirali razlastitev slovenskega kmeta v deželi po rajhovskih naseljencih. **Kajti vsi ti procesi so huda moralna sodba za organizacijo, ki je podpirala naseljevanje.** Ta organizacija je moralno odgovorna za žalostne slučaje, ki se sedaj tako žalostno končujejo pred vojaškim sodiščem. Iz ravnokar izišlega koledarja koroškega Bauernbunda razberemo v članku „Die Siedlung in Kärnten“ več ali manj prisiljeno opravičilo omenjenih organizacij, češ, da se južno-nemški katoliški kmetje neradi izseljujejo in da je bilo neizogibno, če je med naseljenci došel v deželo tudi slabši material.

Pripominjamo k takemu opravičilu le še eno: Vsa taka in slična opravičila in vsi dokazi gospodarske koristi naseljevanja so samo pesek v oči dotlej, da se ne podpre najprej in najbolj slovenskega koroškega kmeta v njegovem boju za obstoj na podedovani zemlji. Kdor je proti slovenskemu kmetu, ni in ne more biti nikdar iskren prijatelj mirnega razvoja v deželi in državi!

DOMAČE NOVICE

Dober časopis — najboljši prijatelj!

Premalo je, rojaki, če ne berete slabih časopisov in umazanega tiska. Vi morate brati dobre slovenske liste. Vsakdanja izkušnja priča, koliko vzgojno moč imajo dobri listi, ki so glasniki krščanskih in narodnih načel. Slab tisk pa je neizmereno zlo, posebno mladini. Zato je nujno potrebno, da se slabemu tisku ustavljamo z dobrim. Dober list mora najti odprta vrata v vsako krščansko družino.

Dobro urejevan list zahteva v sedanjem času velikih sredstev. Zato se mora zanj delati — če treba — z združenimi močmi. Plemenite sile vsega naroda se morajo združiti za prosope obče koristi.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

O tem naj bi pridigal župnik!

„A saj veš, Nande, da govori tudi o tem često-krat.“

„Res. A vse premalo. Nedeljo za nedeljo bi naj, da bi se ne izgubljala beseda kakor glas najmanjšega zvončka ob oltarju med zvonjenjem vseh zvonov, ampak bi grmela kakor glas največjega zvona, po cerkvi, križem in širom po vsi fari, čez gore in čez doline... In čemu govoriti slabo o tujini?“

Bil je mlad, štirinajstleten. In tujec je bil, potnik, porojen na cesti.

Prišla je poletnega večera v vas mlada bolna tujka. Poprosila je prenočišča, v noči je porodila in je umrla ob prvem vztriku otrokovem. Ni povedala, kdo je, ne odkod, ne, kam je šla njena pot. Vprašali so — molčala je. Prosili so v zadnjih, usodnih hipih — kakor bi ne slišala. Umrle je s skrivnostjo na vesti. Ničesar niso našli pri nji, ne slova na koščku papirja, ne znamenja v žepnem robcu. Oblečena je bila napol gosposki, poteze lic pa so bile povsem gosposke, roke mehke in nežne kakor roke otroka... Kdo? Odkod? — Zavržena od staršev, pahnjena iz življenja zaradi ljubezni, v kazni in v pokoro za greh? Ljubljena in ljubeča? Varana in zapuščena? Ubegla, da skrije

pred svetom in brezsrčno njegovo sodbo sramoto, iz ljubezni vzkliko?

Skrivnost je zavijala mrtvo in dete, komaj porojeno. Skrivnost je visela nad vso vasjo in je vznemirjala in je mučila vso vas. Čudili so se ljudje, nevajeni romantiških dogodkov. Ugibali so, odpirali so oči na široko, da bi predrli temo. Zaman. Stegali so roke, da bi prijeli skrivnost. Prazen trud: prijemali so zrak. Ugibali so in sumili. Na neznane ceste so se izgubljale misli, daleč v tujino, v gradove sredi zelenih parkov, kakoršen je oni doli ob trgu, vidi Bog, kam. Navsezadnje so se jim zmešali sledovi povsem. Nikjer cilja, nestalna je pot, da se zaguga ob vsakem, še tako opreznem koraku, in se razmakne in razširi v nedogled: sto cest vodi na vse strani, tisoč in stotisoč... kam...?

Župnik, ki je krstil dete, in občina, ki ga je sprejela v dar od neznanke in v spomin na mladostno njeno lepoto, sta poskrbela za dete. Gosposka, ki je iskala sled za materjo, a brez vneme, sam Bog vedi, zakaj, in ga ni našla, je dala siroti ime Poljanec, ker je bil rojen na Poljani. Vzajala ga je cerkovnikova hči, mlada vdova po vaškem čevljarju. Ko je nekoliko odrasel, so ga vzeli na Trato za pastirja.

Rojen na poti, je bil Nande poln nemira. Odkar je mislil z lastno pametjo, se ni čutil prav domačega na Poljani. Ko je zvedel, da ni otrok doline, da mu je Poljana le mačeha, je sanjaril po ure in dneve o tujini, o materi. Strmel je dol po cesti, v daljavo, z očmi odprtimi na široko od hrepenenja in od sladkih sanj. Glej, kako krasna je tu-

jina, ne, ne tujina, mati njegova, njegova domovina! Glej vsa preplavljena je od vzhoda do zahoda, od juga do severa s čudovito solnčno svetlobo, kakoršne ne razlije nebo na Poljano nikoli, še ob Božiču ne, v skrivnosti in čudes polni sveti noči, in ne na Veliko noč, ko stopa od smrti vstala radost z žarečimi lici gor in dol po dolini in siplje mehko veselje in sladko srečo na vse strani, v vsa srca, ki so svete volje. — Temnih senc, prežečih v ozadju tujine, ni opazilo začudeno, sanjavo oko...

„Kristus usmiljeni, Ti veš, kako jo poznam jaz, tujino. Kdo izmed vseh teh jo pozna še tako!“

Florijan Jazbec, enoroki, pismouk, poštni in občinski sel, je postajal nemiren na svojem sedežu, v tretji klopi, ob zidu.

Spomnil se je tujine in poln bridkosti je bil spomin. Zamislil se je daleč nazaj, v dni, ko je sanjaril o nji kakor o oblubljeni deželi, ki se cedi po nji mleko in med, ki rase v nji vse samo od sebe in rodi tisočeren sad, kakor v raju, ki so sevali nanj v prebogati obilnosti žarki milosti božje. Tesna mu je bila domovina, prerresna, pretevna, brez vsakega mamečega čara. A v tujini, glej, je življenje tako lepo in veselo in tako lahko, igrača za deco. Brez truda si nakopičiš bogastva, ki ga je polna vsa tujina.

Zapustil je dom z lahkimi srcem in je šel. Krojaštva se je šel učiti. A ni šel k mojstru v sosedno vas, tudi dol v trg ne, v mesto se je šel učiti. Dom mu je bil prevsakdanji, prenizka njegova znanost, ne vredna spoštovanja.

(Dalje sledi.)

Vaš list, rojaki, je „Koroški Slovenec“. Skromen je kot so skromni naši mali domovi. A mi ljubimo in skrbimo za naše domove, našo sveto lastnino. Zato moramo spoštovati tudi svoje glasilo. V vsako slovensko družino v deželi spada in naj ne bi bilo zavednega rojaka, ki si zanj ne bi pritrgal letnih šest šilingov! Uredništvo.

Osebnost. Prosnetni minister in zvezni kancler dr. Sschuschnigg je podelil g. dr. Jošku Tischler-ju, profesorju v Fürstenfeldu na Štajerskem, na njegovo lastno prošnjo sistemizirano mesto profesorja matematike in naravoslovja na beljaški realni gimnaziji. Odličnega svojega rojaka iskreno pozdravljamo v deželi.

Mi na Grmu. Gojenec, koroški Slovenec, v kmetijski šoli na Grmu nam piše: Svojčas so pisali našemu prijatelju „Kor. Slovencu“ naši dijaki iz Marijanišča, bogoslovja in z Dunaja ter nam povedali mnogo zanimivega iz svojega življenja in učenja. Bodi za to dovoljeno še naši koroški trojici na Grmu par besedi o našem življenju in učenju! V meglenem septemborskem jutru smo se odpravljali od doma, kot v slovo so nas pozdravljale naše gore, ko smo hiteli na obmejno postajo. Kot bi hotele reči: ne pozabite čarobne lepote svoje domovine! Popoldne istega dne smo dospeli na svoj cilj v Novo mesto. Prijetno nas je iznenadil sprejem, s slovensko pesmijo in prisrčnost prvega snidenja nas je takoj navezala na ostale tovariše. V njih družbi se prav prijetno počutimo. Krasna je okolica mesta, posejana naokoli s številnimi vinogradi. Redu in življenju v internatu smo se kmalu privadili. Razven nedelj imamo vsak dan šest ur pouka ter pet do šest ur praktičnega dela. V nedeljah zahajamo k službi božji k očetom frančiškonom v Novo mesto. Očimo se v vseh panogah kmetijstva, kakor poljedelstva in travništva, živonoreje, mlekarstva, sadjarstva, vinogradništva in kletarstva, kemije in fizike, računstva in geometrije. Sedaj pospravljamo zadnje poljske pridelke, pripravljamo za sajenje sadnega drevja, okopavamo vinograde. Tudi trgatve smo bili deležni, pasemo in krmimo živino, molzemo inpospravljamo. Tako nam med delom in ukom tečejo dnevi skoro prehitro. Kmalu bo minulo leto in vrnili se bomo — če Bog da — da polni upov in železne volje gradimo lepšo bodočnost sebi in svojim. Dotlej pa, dragi rojaki in bralci „Koroškega Slovenca“ iskreno pozdravljeni! Nužej.

Žitara ves (Naš tretji deželni poslanec). Ker še velika večina rojakov ne pozna tretjega našega poslanca v novem koroškem deželnem zboru, kjer bo zastopal slovenske kmetijske delavce, naj ga s temi vrsticami predstavimo vsem: V Večni vasi šmihelske fare je rojen in je rasel v skromnih razmerah. Ko je dovršil ljudsko šolo, se je na lastne stroške šolal na kmetijski šoli na Grmu (mimo grede povedano, sedel je v isti klopi kot svoj čas poslanec Šumej), napravil je združni tečaj v Ljubljani in prakticiral eno poletje na neki kmetiji v Švici. Sedaj pa deli že peto leto dobrote in težave s posestnikom Drobežvega posestva v Žitari vesi. Ni samo priden in razumen poljedelec ter živinorejec, ampak tudi nadarjen delavec za narodno prosveto. Najprvo se je tovrstno začel udeleževati v okvirju globaškega izobraževalnega društva. Za časa njegovega sodelovanja je globaško društvo morda doseglo svoj višek. V vlogi Tresoglava bo naš Breznik ostal ljudem v spominu, dokler bo med nami živel „Miklova Zala“. Žitarska „Trta“ bi le težko uspevala, da je ne bi pomagal gojiti naš novi zastopnik. Kakor pa smo se svoj čas divili njegovemu nastopu v igri „Legionarju“ v vlogi Ježa, tako ga hočemo v bodoče podpreti kot legionarja za pravice našega kmetijskega stanu in našega naroda. In kot takega naj ga živi Bog v družbi ostalih dveh poslancev č. kanonika dr. Blümla in g. Karla Mikla! Več Žitaranov.

Žvabek (Žalost in veselje). Globoka potrnost je legla na našo faro, ko smo izvedeli vest, da nas nameravajo zapustiti naš spoštovani in ljubljani gospod župnik ter oditi v Globasnico. Takoj se je zbrala skupina mož in šla k priljubljenemu očetu naše fare prosit, naj ostanejo še zanaprej med nami. Pa častiti g. svetnik so se branili, češ da je župnija težavna in da občutijo kot nevhvaležnost, ker je letos število nezakonskih otrok precej veliko. V zaupanju v njihovo očetovsko srce nismo klonili. Posebna deputacija mož, med njimi tudi spoštovani nadučitelj g. Škofič, je šla k prevzvišenemu nadpastirju z novo prošnjo. Prevzvišeni so našo prošnjo uslišali. Nepopisno veselje je zavla-

dalo na to v fari. Šele v teh tednih smo se polno zavedli, kaj ima naša fara v svojem duhovniku. Še naprej bomo lahko poslušali očetovske in v srce segajoče besede božje resnice. Življenje naših verskih organizacij se bo lahko razvijalo naprej v blagor vsem faranom. Brez posebnih denarnih bremen za župnijo so krasno preuredili župno cerkev. Niso pa samo dober in nadvse vzgleden duhovni oče, ampak tudi dober in umen gospodar. Župnišče je lepo popravljeno in župnijsko polje izboljšano. Ko se je svoječasno prodajalo ofovsko veleposestvo, so razprodali oddaljene farovške njive in nakupili njive omenjenega veleposestva. Kaj čuda torej, če hodimo v župnišče po gospodarske nasvete in celo po semena za svoje njive. Za vodovod se ima vas Žvabek zahvaliti najprej njim. Tudi mladine niso prezrli. Pred 24 leti že so ustanovili izobraževalno društvo in mladim dali priliko izobraževanja. Koliko poučnih shodov in lepih prireditev smo imeli v njegovem okvirju! Mladina ima v našem župniku svojega najboljšega svetovalca in pomočnika, vsej fari pa so vzgled nesebičnosti in usmiljenja napram ubogim in potrebnim. Celih 29 let delijo z nami veselje in žalost, kdor zna ceniti to dolgo in bogato dobo, bo slutil našo radost, da nam je naša prošnja bila uslišana. Naj se še na tem mestu iskreno zahvalimo g. nadučitelju Škofiču, ki se je osebno udeležil deputacije in spisal tudi potrebno prošnjo ter v njej navedel, kako je bila leta 1930 zbrana v cerkvi vsa fara vsak dan, da izprosi zdravje svojemu očetu-duhovniku. Vas, prečastiti, g. svetnik, pa naj ljubi Bog ohrani še mnoga leta kot svojega vrtnarja v našem vrtu. Žvabečani.

Rožek (Slovo neveste in poroka). Dekliška zveza je praznovala dne 11. novembra dan slovesa od svoje zveste in vzgledne članice Marije Hebajn. Kljub slabemu vremenu so prihitele številne članice k poslovnemu sestanku. V društveni dvorani so pred Marijinim oltarjem dale izraza svojim željam in voščilom. Z deklamacijami in petjem ter še s tamburanjem fantovskega zbora so priredile bogato in pestro urico v slavo Brezmadežni in v slovo nevesti. Č. g. župnik so v lepih besedah orisali zbrani dekliški družini vzvišeno vsebino dobro preživljene mladosti. Zlato jesensko sonce je posijalo v jutro poročnega dne. Iz Št. Jakoba so prihitele Marijine družbenice z zastavo, pridružila se jim je rožeska dekliška zveza. V društveni dvorani so sprejele v svojo sredo nevesto. Po globoko zamišljenem govoru tajnice dekliške zveze Milke Rajhman o poročnem vencu je prednica Družbe venčala nevesto. Sledila je še pesem in jednat govor družbine odbornice ter par pozdravnih deklamacij, nakar se je spreved pomikal v cerkev. Č. g. župnik so v svojem lepem poročnem govoru prikazali zakon kot prisposodo sv. daritve. Sv. mašo je olepšal še domoči pevski zbor. Nato se je ženitovanjska družba podala na nevestin dom k pd. Trupeju v Šmartnu, kjer so pridne kuharce poskrbele za okusno pojedino. Vmes so se vrstile napitnice, petje in brenkanje cifer. Zavedna Trupejeva hiša je dobila v pridnem in poštenem ženinu Albino Dovjak iz Klopice pri Št. Ilju vrednega naslednika. On je porok, da ostane v Trupejevi družini narodna zavednost še naprej neomajana in trdna. Novoporočencema obilo sreče in blagoslova!

Z Zile To in ono). V pondeljek, dne 5. novembra smo pokopali v Št. Štefanu gospo Jerco Muhr, soprogo Andreja vojaškega računskega nadsvetnika v p. Oba sta tukajšnja domačina. Blagopokojno smo videli vsak dan pri sv. maši in pogostokrat pri mizi Gospodovi. Rada je hodila tudi k Našej Gospej v Grabnu v Blačah. Od Muhrove družine je eden tudi major na vojaški akademiji v Dunajskem Novem mestu, ena je nadučiteljeva soproga na Grobljem Polju, druga pa učiteljica doma v Št. Štefanu. Veličastnega pogreba so se udeležili tudi vsi šolski otroci, nad 200, in vsak je dobil pred hišo blagopokojne kavo z žemljo. Smrt ranjke je bila mirna in boguvdana, v resnici ganljiva. — V četrtek navrh pa si je naredil konec svojega življenja žandarmerijski inšpektor na Čajni Niederdorfer z revolverjem, ker je dobil penzijski dekret zaradi nacijstva. Njegova žena je domačinka z Bistrice. Pri pogrebu je bilo nazvočih tudi okoli sedemdeset orožnikov in društva bojnikov z Bistrice. Nesrečne smrti reši nas, o Gospod! — Letos je ravno 40. leto, odkar smo pri Zili dobili železnico ali kakor tukaj pravimo „pon“. Pa na kake jubilejne slavnosti nobeden ni mislil. Usoda slabega časa!

Št. Vid v Podjuni (Razno). Okrog 20 let je že, odkar naša stara stolpna ura ne oznanja več uric, po veselih in ne bridkih. Vsled starosti je ob-

nemogla. Pa č. župnik te dolgočasnosti niso mogli trpeti, poklicali so urarja, da starino nekoliko obnovi, ker si nove ure v tej krizi ne moremo nabaviti. Sedaj že težko čakamo na prve udarce urinega kladiva. — Št. Vid napreduje! V teku osmih let smo pozidali osem novih hiš. Naš krojaški mojster Weitzer hoče z nami celo tekmovati, ker si je na svojo lepo hišico postavil celo nadstropje iz opeke. Prostovoljci nam delajo cesto iz Kamna preko Št. Vida in Rikarje vesi do Vihrovega grabna. Ko bo ta dovršena, bo imel kraj popolnoma drugo lice in nihče ne bo več upal reči, da je pri nas na koncu sveta.

To in ono. Dež. glavar gen. Hügerth je bil nedavno imenovan za feldmaršallajntanta. Minuli teden so bivale v deželi visoke osebnosti. V Beljaku je bil prezident zveznih železnic bivši minister Vaugoin, deželne varnostne naprave pa je inšpiciral državni sekretar za deželno obrambo general Zehner. — V Pliberku je državni prosvetni referent ustanovil takozvano „Bauernschule“ za odrastlo podeželsko mladino. — Božične šolske počitnice trajajo od 23. dec. do vključno 6. jan. — 80-letnico je praznoval v Inomostu bivši ravnatelj celovške gimnazije Gottfried Flora. — Cesta čez Podkoren je do maja prih. leta zaprta. — Tik Mohorjeve hiše v Celovcu se je v sredo zgodila huda nesreča. Prometno avto Šmarjeta v R.—Celovec je težko poškodoval 21 letno Nežo Antonič iz Ceterije pri Zrelcu. Le težko, da ji ohranijo življenje. — Na novi bajtiški cesti je zadelo padajoče deblo Margareto Houtz iz Bele, mater dveh otrok. Nesrečnica je bila na mestu mrtva. — V naraslem Volčjem potoku pri Grebinju je utonil 4 letni Avgust Pribernig, sin Helldorfovega gozdarja. — V Borovljah so prijeli nevarnega uzmoviča Josefa Kropfisch-a iz Krive Vrbe. — V Galiciji je umrl nadučitelj v p. Franc Wucherer. — Zaprli so delavca Karla Kollrossa, ki je posestniku Serajniku v Mariji na Zili ukradel kar celega konja.

NAŠA PROSVETA

Za naše najdražje.

Spet prihajajo z jesenjo in zimo dolgi večeri v naše domove. Tako pripravi so za to, da se v njih vžge ogenj družinske ljubezni, skupnosti družinskih članov. Očetje in sinovi posvečajo svojo skrb bolj domu in domačemu opravilu in zato dobro prija ob večerih domači družinski pomenek. Nek blagodejen mir je nad družinami, srca si bližajo in tisto skrivnostno, ki je več od sorodstva po imenu ali krvi, ustvarja in prenavlja družino. In še, ko pride dolga zima ter je ob domačem in družinskem ognjišču tako toplo in prijetno!

Matere, dekleta! V teh dneh vam polagamo na srce veliko in sveto dolžnost: skrb za naše male, za vaše otroke, sestrice in bratce. Vsa dve urici v tednu jim posvetite, da se vadijo materinščine v pisavi in govorici. Z njimi berite mladinske liste, vodite njihove ročice, da bodo tudi v pisavi slovenske besede mehke in lepe. Odprta bodo mlada srčeca za vašo besedo o lepoti in krasoti slovenske zemlje, o bogastvu in globini snujoče in ustvarjajoče slovenske duše, o blagoslavju in toploti melodije slovenskega srca. Vam je izročena skrb za male vaše, vršite jo tudi tako, da ohranite narodu njegov najdražji zaklad: mladi slovenski naraščaj.

Opomba: Prosvetna centrala v Celovcu razpolaga z več sto izvodi „Angelčka in Vrtca“ starejših letnikov in jih radevoljno odstopi brezplačno slovenskim družinam. Pišite po nje!

Vogrče (Občni zbor izobr. društva). Drugo novemborsko nedeljo se je vršil pri Škofu redni letni občni zbor našega društva, katerega je posetil tudi zvezin predsednik č. Poljanec. Udeležba je bila prav povoljna, došli so domači pevci in ob njihovem lepem petju se je kmalu razvila prisrčna domačnost. Po poslovnem poročilu je povzel besedo č. župnik Poljanec in nam v svojem šaljivoresnem tonu orisal položaj v deželi in državi ter naloge, ki jih imajo vršiti v sedanjem času naše prosvetne in gospodarske organizacije. H koncu je našel tudi navduševalne besede za društvenike. Da je bodrilo zalego, kaže društveni sklep, da se bodo odslej vršili redni mesečni sestanki, ki se bodo med domačini nedvomno kmalu priljubili. Da bodo sporedi pestri in zanimivi, jamči novi odbor.

Blaznikova „Velika pratika“ za leto 1935 je izšla že devetdesetič. Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti

Slovenci samo to pratiko, ne samo pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Avstriji, Nemčiji, Italiji itd. Ta edino prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni I. Blasnika nasled. v Ljubljani, dobi pa se tudi v upravi našega lista.

87

GOSPODARSKI VESTNIK

Skrbite za sadovnike! Sneg je sadnemu drevju škodljiv. Že danes je drevje z gostimi kronami in dolgimi ter visečimi vejami ponekod pohabljen. To najprej uči, naj se pri vzgoji mladega drevja skrbi, da je krona vedno pravilno obrezovana. Kjerkoli se v zimi drevje nagne ali povesi, ga moramo zopet naravnati, zemljo na nasprotni strani odkopati in drevesa navezati z žico, pritrjeno na kol. Poškodovana drevesa je treba odstraniti, odlomljene veje odrezati in rane s cepilno smolo zamazati. To velja tudi za nastale razpoke.

Gospodar bodi odločen! Vse premalo govorimo o glavnem faktorju na kmetiji, o onem, od katerega zavisi sreča ali propast vsakega posestva: o gospodarju. Koder je na mestu gospodar, koder vodi delo na kmetiji modra in pravilna roka, tam rodi delo lepe sadove. Pa na deželi je dovolj sitnih komandantov, a premalo pravih gospodarjev. Gospodar mora imeti za vsako leto svoj gospodarski načrt. Kot nalašč je pripravna zima s svojimi dolgi večeri, da se porazgovori o načrtu z družino, preudari in določi najtehtnejše. Posli in družinski člani morajo vedeti za svoje delo redno vsak dan, razdeliti jim je delo tako, da so po možnosti bolj skupaj, ker dela vsak rajše v družbi. Najprej je treba izvesti eno delo in na to se šele lotiti drugega dela. Gospodar mora vedeti, koliko in kaj se da v določenem času narediti. Spočetka naj bo zraven, če ni mogoče ves čas, pokaže naj mlajšim, kako se dela, kar pa mora seve sam ovladati že iz mladosti. Le tako gre delo od rok. V razdelitvi in dodelitvi dela pokaže gospodar svojo vrednost, da zasluži to ime, in za tako delo je treba nekaj strokovnega znanja iz mladih let ter precej naravne brihtnosti. In ni najzadnja za gospodaria še tale resnica: tudi pri kmetovanju besede mičejo, a vzgledi vlečejo.

Kako se gozdov ne izkorišča? Prebiralne sečnje vršimo napaka. Izsekamo najboljše, samo najmočnejše in zdrava drevesa, a v gozdu ostaja najslabše drevje, ki je zaostalo pod kapom vladajočih dreves, in poleg tega še poškodovano in bolno drevje. Hitre in šablonske pogodbe z lesotržcem so prava nesreča. Posebno če se glasijo: Vse nad to in to colo, oziroma debelino se poseka, samo ravno in lepo blago... Prodaje lesa „po čez“ so dokaz gospodarjeve nesposobnosti. Sekanje gozda do golega so kmetove zadnje besede. Koliko je vredno kmetiško posestvo s posekanimi fratami? In koder se do golega poseka, naj se nikakor ne pusti posekanic polnih razmetanih odpadkov od tesanja, vrhov in vej. Tam je drugo leto sam plevel in robidje. Vsak posestnik bo posekanice pospravil ali veje i. dr. zložil v male kupe. Veliko se greši, ker si gospodarji ne poiščejo pred sekanjem gozdarskih strokovniakov, ki bi mu dali prave nasvete. In še nekaj! Mladih gozdov se pred dobo redčenja ne pusti v nemar. Najprvo je treba čistiti kulture, sadike je treba osvoboditi robid in drugega uničujočega plevela. V prvih desetih letih je treba neprikladno in za kulturo nevarno drevje in grmovje odstraniti ali vsaj nalomiti. Čiščenje se naj primernejše opravlja v poletju, ker vročina gozdni plevel uspešno zatira. K redčenju mladih gozdov je treba še stavka: za kupčijo je predvsem merodajna kakovost.

Kako slepar'jo goljufivi agenti. Neverjetno je, da je še vedno dovolj slučajev, da so bili kupci ogoljufani po agentih. Seve, čim manj je na deželi denarja, tem bolj mora biti agent prebrisan. Od prebrisanosti do goljufije pa je za mnoge kratka pot. Najrodnejši in najbolj razširjeni so še vedno slučajji, da podpiše kupec naročilo, ne da bi dobro poznal, kaj podpiše. Nedavno se je pri nas v uredništvu zgasil mož, ki ga je inseratni agent dobro speljal na led, da je podpisal naročilnice, ne da bi prebral klavzul. Naročilnico naj se dobro prebere in če bi bil na njej tudi cel roman. Ni vse navedeno na njej, kar obljubi agent. Njegove obljube pa so v teh slučajjih, posebno če so še brez prič, neveljavne. Zahtevaj od naročilnice vedno prepis. Prezapeljivo je za neznačajne agente, da pripri-

šejo 100 kg še ničlo in firma pošlje 1000 kg kakega blaga. Važna je na naročilnicah tudi klavzula, da sprejema plačila samo firma. Sploh se agentom denarja naj ne izroča, tudi ne predplačil, vsaj pa naj se zahteva od njih legitimacijo, da so upravičeni sprejemati denar. Nekemu koroškemu kmetu se je nedavno zgodilo, da je moral kupljeni motor plačati dvakrat, ker je v prvo izročil kupno svoto neupravičenemu agentu. Mnogo škode se pripeti, ker je marsikteri kupec nepoučen o cenah kakega blaga. Koder ne poznaš tržne cene, se pred naročilom pouči pri zanesljivi osebi. Nevaren je tudi trik odplačevanja v naturalijah. Le redke so firme, ki bi vedele kam s kmetijskimi pridelki. Navadno so naturalije pri kupčijah le preplačilo kupcev firmi. Končno je treba pozornosti pri klavzulah, da se robo, ki je neuporabna za kupca, lahko vrne firmi nazaj. To velja le za robo, ki je na sebi neuporabna, to je pokvarjena. Za firmo je brezpredmetno, ali kmet robo more rabiti ali ne. V glavnem velja pri kupčijah pravilo: Pri tujih agentih neznanih tvrdk ne kupuj nikdar, razun da si realnosti kupčije gotov. Ko nakupuješ, se dobro pouči o množini, kakovosti in ceni blaga. Kupuj tam, kjer dobiš zanesljivo najboljšo blago po najnižji ceni! S podpisi pa štedi, kar moreš.

Celovski trg minulega tedna. Pšenica 38—40, rž 29—30, ječmen 22—24, oves 10—21, ajda 20—22, koruza 18—23, sladko seno 7—9, kisle 6—7, isto slama, grah in leča 80—1.00, fižol 40—60, krompir 12—14, zelje 30, repa 20, goveja mast 4.00—4.50, sirovo maslo 2.80—4.50, prekajena slanina 4.00, svinjska mast 2.40—4.0, jajca 15—16, kokoši 3.00—4.00, race 4.00—5.00, gosi 8.00—10.00 šilingov za komad.

RAZNE VESTI

Ženitovanjsko potovanje. Navada je, da se mladoporočenca po ženitnini podata na potovanje, pač v znak, da po vrnitvi začeta novo življenje. Originalen pa je bil tozadevno monakovski delavec Hans Kencker s svojo družico. V avgustu leta 1925 se je oženil, na to pa z njo nastopil ženitovanje, ki je popolnoma nevsakdanje. Trajalo bo do leta 1937. S svojo mlado jo je namreč mahnil na potovanje okoli sveta. Že sta peš prepotovala Evropo in Azijo in se sedaj nahajata v Ameriki. A nista več sama, v devetih letih ženitovanjskega potovanja sta dobila prirastek — tri sinčke. Prvi je bil rojen v Jeruzalemu, drugi v indskem Bombay, tretje pa na Japonskem. V dveh letih pa se vrne par še z enim Amerikancem. S takimi rojstnimi kraji se ne bodo mogli ponášati niti otroci najvišjih diplomatov.

To bo poroka! Še v novembru se poroči angleški princ Jurij z grško princezo Marino. Na poroki in sledeči slavnostni pojedini bo navzočih nad 100.000 gostov, med njimi pet kraljev in dolga vrsta najvišjih dostojanstvenikov. Poročno oblačilo za nevesto izdeluje 240 prvovrstnih grških šivilj. Londonski modni saloni pa delujejo sedaj s polno paro, da zmagajo vsa naročila za poročni dan. Poroka bo 28. novembra v Londonu najprej po obredu anglikanske cerkve, kateri pripada ženin, in nato po obredih grško-pravoslavne cerkve, ker tako želi nevesta.

15 let stara — pa že ločena žena. Ameriško mesto Elyria je imelo nedavno žalostno senzacijo. Pred letom se je možilo 14letno dekle Marija Cook naravnost iz šolske plopi. Vzela je 18letnega Cartera. A sreče v tako mlademu zakonu ni bilo. Mož in žena nista bila dovolj zrela zanj. Po letu dni je žena vložila zahtevo po ločitvi in sodišče ji je ugodilo. Sodišče pa ji je prisodilo celo še alimente in pravico, da sme spet nositi deklisko ime. Ločena žena se je skesano vrnila nazaj v — šolo.

Največja ladja na svetu je ravnokar dograjeni francoski parnik „Normandie“. Značilna za prostornost je njena posadka. Obsegala bo kapitana, vicekapitana, 6 poročnikov, 2 nižja častnika in 108 mornarjev, nadalje za stroje 16 inženjerjev, 19 pomočnikov, 30 elektrotehnikov in 134 mehanikov. Na ladji bo poseben komisar s 24 pomožnimi komisarji. Zaposleni bodo 3 zdravniki in 2 sanitetjca. Strežno osebje bo sestojalo iz ravnatelja, 623 hotelskih nastavlencev, 25 pospravljalcev, 6 točarjev, 124 kuharjev, 73 pomožnih kuharjev, 9 mesarjev, 10 pekov, 20 slov, 11 pažev, 9 frizerjev, 7 tiskarskih moči, 16 godbenikov. Brez potnikov

bo znašalo osebje na ladji 1284 oseb. Za potnike pa bo prostora, da bi se n. pr. vkrcali na ladjo cele — Borovlje.

Moskva — mesto uradnikov in delavcev. Po najnovejšem štetju šteje glavno mesto sovjetskih republik 3 milijone in šeststotisoč ljudi. Med njimi je 823.000 delavcev, 650.000 uradnikov in 100.000 dijakov.

Srečni litavski uradniki. Litavski ministrski svet je izdal naredbo, ki je nekam svojevrstna. Ker goje kmetje v državi Litavski velike trume gosi, ki pa zaradi krize ne gredo v denar, se je vlada zavzela za kmete z odredbo, da mora vsak državni in samoupravni uradnik kupiti vsaj po eno gos in jo plačati naravnost državni blagajni po vnaprej določeni ceni. Na ta način bodo kmetje letno spečali 200.000 gosi. Država pa jim bo za prejeti denar odpisala na davkih. Pri nas pa naj bi vlada uradnikom predpisala rženi kruh in — krompirjeve žgance.

Turškim mladeničem je težje... Pri nas je navada, da nevesta prinese doto v hišo. V Turčiji pa je drugače. Tam so si prej moške žene kupovali z darom. V moderni Turčiji se žene ne kupujejo več, a običaj poročnega daru se je ohranil. Od neveste mladi Turek ne sme zahtevati dote, pač pa ona lahko zahteva poročni dar in lahko izrazi tozadevne svoje želje. Za srednje premožne mladeniče pride tak dar do 6000 šil. Pa to še ni vse. Ženin mora po turških običajih kupiti nevesti tudi poročno obleko. Zato je razumljivo, da se turški samci branijo zlatih spon. Ker pa na drugi strani daje vlada zakoncem velike ugodnosti, se je število porok v zadnjih letih znatno pomnožilo.

Kačji strup in čebelni pik. Neka francoska znanstvenica je raziskovala razmerje med čebelnim pikom in kačjim strupom. Pri tem je ugotovila zanimivost, da se kačji in čebelji strup med seboj pobijata. Zato se lahko cepi kačji pik s strupom iz čebelnega žela, čebelni pik pa s strupom iz gadjih zob. Poizkusi so še pokazali, da je oseba, ki so jo pičile čebele na dvajsetih mestih, dejansko nesprejemljiva za gadji ugriz in se nima po prestani bolezniki nikoli več bati posledic čebelnega pika.

Zdaj me ne boš več! Dva pametnika sta sedela pod češpljo in si stavljala uganke. Pa prvi pravi: „Kaj je to? Začne se z „A“, je črno in ima dve luknji?“ Drugi: „Ne vem.“ Prvi: „To je an par škornjev.“ — „Kaj pa je to? Začne se z „D“, je črno in ima štiri luknje?“ Drugi: „Ne vem.“ Prvi: „To sta dva para škornjev.“ — „Kaj pa je to? Začne se s „Č“, je modro in ima češpljevo koščičico v sredi?“ Drugi: „Preteta duša! Zdaj me pa ne boš več. To so trije pari škornjev!“

Cigani so volili svojega kralja. Na svetu je okrog 300.000 ciganov in dobra tretjina teh živi na Poljskem. Poljski cigani imajo svojo ustavo, svoje posebne zakone in svoje sodnike, so pa izventega seve podvrženi še ustavi in zakonom države. Imajo tudi svojega kralja, ki ima svoj prestol v Varšavi in je voljen za pet let. V tokratnem volilnem boju sta se kosala za prestol dva bratranca. Pravice ciganskega kralja med cigani so jako dalekosežne in se jih kralj kaj rad posluži.

Za vse, kj v spanju smrčijo. Angleški patentni urad v Londonu je nedavno patentiral aparat proti smrčanju. Nad posteljo se obesi mikrofoni in če postane smrčanje neznosno, začne spečega pikati električna igla. Aparat deluje dotlej, da se speči ne zdrami. Bistri iznajditelj pa je pozabil, da bo treba zraven še aparata, ki bo smrčane pripravil do tega, da bodo kupili njegov mučilni patent proti smrčanju.

Najcenejši denar — 5% v letu! Razdolžitev potom odkupa dragih hipotek, stavbna, nakupna in hipotekarna posojila, tudi na 2. mestu! Od zveznega kanclerskega urada kontr. blagajna „AUSTRO-THURINCIA“, Villach, Meerbothstr. 16. Pojasnila zastoj, za pismene odgovore pa je treba priložiti znamko za 48 g. 84

Službo išče zdravo pošteno kmečko dekle v starosti 22 let. Nastop službe lahko takoj. Naslov v upravi lista. 94

Sprejemem brezplačno fante, da se izurijo praktično v kmetijski stroki. Pogoji: starost 17 let, enoletna brezplačna obveznost, neoporečno kršč. življenje. Naslov pove „Kmečka zveza“. 95